

Organització de l'espai escolar, materials i habilitats docents 2013/2014

Codi: 102000

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	FB	2	1

Professor de contacte

Nom: Roser Alcaraz García

Correu electrònic: Roser.Alcaraz@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És aconsellable:

- Identificar els components organitzatius del procés d'E/A així com l'anàlisi dels mitjans didàctics, organitzatius i d'avaluació d'aquest procés. Aquestes temàtiques formen part dels continguts de les assignatures de primer curs anomenades: "Context Social i Gestió Escolar" i "Educació i Contextos Educatius".
- Llegir articles educatius relacionats amb la temàtica que aborden els continguts d'aquesta assignatura i que figuren a la bibliografia bàsica recomanada.
- Reflexionar sobre la pròpia experiència escolar.
- Tenir predisposició per al treballar en equip.

Objectius

L'assignatura està orientada a comprendre els recursos espai-temporals en relació a l'organització general del centre educatiu i la coherència que aquests tenen en la concreció d'uns plantejaments institucionals.

Al mateix temps posa les bases del desenvolupament professional com una eina que acompanyarà al/ a la mestre/a al llarg de tot el seu recorregut professional en una constant transformació sustentada en la reflexió de la pròpia pràctica. Tots aquests elements s'estructuren a partir de les necessitats dels infants.

Alguns dels objectius formatius que destacariem de l'assignatura són:

- Elaborar propostes d'intervenció en els espais, en els temps i en els materials escolars que contemplin la situació dels contextos i les persones implicades.
- Desenvolupar habilitats docents.
- Utilitzar la reflexió sobre la pràctica diària com a estratègia de millora continuada de l'activitat professional.
- Desenvolupar actituds de treball cooperatiu amb la resta de professionals.

Competències

Educació Infantil

- Actuar com a orientador de pares i mares en relació a l'educació familiar en el període 0-6.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Comprendre que la dinàmica diària en Educació Infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil
- Demostrar que coneix l'evolució de models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.
- Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada nen i nena, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball en l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com a factors que contribueixen al progrés harmònic i integral dels nens i les nenes.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament pràctiques educatives afavoridores de l'atenció a les necessitats dels infants.
2. Analitzar críticament pràctiques educatives des de la perspectiva de l'estabilitat i la regularitat dels components que les configuren i que contribueixin al desenvolupament dels infants.
3. Aplicar de manera crítica estratègies de treball a l'aula i fora de l'aula, tant individualment com col·lectiva per tal de millorar les competències docents.
4. Aplicar estratègies de qualitat per a la millora de l'activitat professional a partir dels canvis científics, pedagògics i socials.
5. Conèixer els elements que integren una unitat didàctica i la seva interrelació
6. Conèixer in situ centres i projectes d'innovació i renovació pedagògica com a motors del canvi per a la qualitat dels centres educatius.
7. Desenvolupar propostes flexibles d'intervenció educativa respectant les característiques dels infants i el context en el que s'intervé.
8. Elaborar, en grup, propostes d'intervenció educativa i/o de formació permanent on la reflexió col·laborativa sigui un component primordial.
9. Mantenir una actitud que consideri la formació permanent com a un element inherent a la professió.
10. Planificar propostes d'activitats de capacitat docent.
11. Planificar propostes d'organització de l'espai, del temps i dels materials escolars en consonància amb els principis educatius contemporanis, la tipologia d'usuaris i el context en el que s'intervé.
12. Utilitzar el disseny curricular vigent per tal d'elaborar propostes d'intervenció didàctica que afavoreixin el respecte de la singularitat cognitiva, motriu i afectiva dels aprenents i considerants els drets universals de les persones.
13. Utilitzar el treball en equip per planificar propostes educatives plantejant seqüències d'ensenyament aprenentatge on s'integrin la organització de l'espai, del temps i del materials de manera diferenciació en el període 0-3 i en el període 3-6.
14. Utilitzar informació significativa per a la professió docent en el desenvolupament de les propostes realitzades.

Continguts

- L'espai escolar i els escenaris educatius.

- Arquitectura escolar en l'Educació Infantil.
- Espai escolar i interacció didàctica.
- L'aula com a nòdul de l'activitat escolar.
- Aules generalistes i aules específiques en l'Educació Infantil.
- L'horari escolar i els temps educatius.
 - Cronos i Kairós en l'Educació Infantil.
 - Temps educatiu i temps escolar en l'Educació Infantil.
 - Temps dels infants i temps dels adults en l'atenció a la Primera Infància.
 - Ritmes i cadències en els horaris i els calendaris escolars.
- Els materials educatius dins i fora del centre.
 - Recursos didàctics i materials escolars en l'Educació Infantil.
 - El mercat dels materials educatius.
 - Materials per als infants i materials per als mestres: funcions.
 - Disseny de material "ex professo".
- Les habilitats docents i el desenvolupament professional dels mestres i les mestres d'Educació Infantil.
 - Funcions i tasques del docent.
 - Capacitats i competències del docent.
 - Actituds, habilitats i destreses del docent.
 - Desenvolupament professional i innovació educativa.
- La reflexió en l'acció com a estratègia per a la millora docent individual i col·legiada.
 - La pràctica reflexiva.
 - Models de la pràctica reflexiva.
 - La reflexió en, per a i sobre la pràctica.
 - El mestre, la mestra i l'equip educatiu com a agent de canvi.

Els elements que constitueixen la microprogramació didàctica (unitat de programació, programació d'aula).

- Els elements fonamentals: bases sociològiques, psicològiques, epistemològiques i pedagògiques.
- Els destinataris de la proposta d'intervenció: característiques i perfils.
- Els elements d'intenció: continguts, objectius i competències.
- Els elements d'acció: activitats d'ensenyament/aprenentatge i activitats d'avaluació.

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	30	1,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Seminaris de lectura	7,5	0,3	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Seminaris de temàtica	7,5	0,3	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Supervisades			

Auto-avaluació, co-avaluació, hetero-avaluació	15	0,6	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Treball supervisat a l'aula i a la tutoria	15	0,6	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Treball autònom individual i grupal	75	3	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el semestre acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria. L'estudiant que no assisteixi al 80%, com a mínim, de les sessions dirigides i a totes les sessions d'avaluació no podrà ser avaluat amb els instruments que a continuació es descriuen. Es considerarà no presentat.

Per poder superar l'assignatura s'han de presentar totes i cadascuna de les evidències de la carpeta d'aprenentatge que es proposa i s'han de realitzar les activitats d'autoavaluació, d'avaluació entre iguals i d'avaluació pel professorat. Els estudiants que ho desitgin podran realitzar tasques voluntàries que complementin la seva carpeta d'aprenentatge. Aquestes tasques i les seves evidències no poden substituir cap de les evidències descrites en el quadre anterior.

El primer dia del curs el professorat lliurarà l'índex de la carpeta d'aprenentatge que inclourà cadascun dels productes i de les evidències que la componen detallant les dates de lliurament i revisió de la mateixa. Cada mes es presentarà la carpeta amb les evidències que l'estudiant hagi de tenir realitzades segons els terminis de l'índex presentat el primer dia de curs. Durant la presentació pública el professorat farà les devolucions de millora. L'estudiant que vulgui revisar la carpeta de manera individual ho farà en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa.

Les activitats pràctiques estaran distribuïdes al llarg de tota l'assignatura en els diferents seminaris i temporitzades en la data d'inici de la pràctica i el lliurament es farà en acabarcada seminari dedicat a cada pràctica. La devolució de cadascuna de les activitats que formen part de la qualificació es farà a les presentacions públiques mensuals de la carpeta.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi d'altres tipus de documents	5%	0	0	
Anàlisi de lectures.	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Avaluació diagnòstica.	5%	0	0	4, 6, 9
Diari d'aula.	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Evidències d'activitats de seminari.	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Proposta grupal de formació docent.	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Proposta individual d'intervenció (microprogramació didàctica).	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Llibres:

- Artiga, C. (1991). El material escolar: parvulari i cicle inicial. Vic: Eumo.
- Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. (2007). Aprender i ensenyar a l'educació infantil. Barcelona: Graó.
- Bernal, J.A. (2002). Juegos y actividades con material de desecho. Sevilla: Wanceulen.
- Cruz, D. (2009). Uso del tiempo y el espacio en el aula infantil. Màlaga: Ediciones Didácticas y Pedagógicas.
- Elliott, J. (2005). El cambio educativo desde la investigación-acción. Madrid: Morata.
- Fermoso, P. (1993). El tiempo educativo y escolar: estudio interdisciplinar. Barcelona: PPU.
- Gather, M.; Maulini, O. (2010). La organización del trabajo escolar. Barcelona: Graó.
- Kemmis, S.; MacTaggart, R. (1988). Cómo planificar la investigación-acción. Barcelona: Alertes.
- Malaguzzi, L.; et al. (2005). Els cent llenguatges dels infants. Los cien lenguajes de la infancia. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Marcelo, C. (2001). La función docente. Madrid: Síntesis.
- Marcelo, C. (2009). El profesorado principiante: Inserción a la docencia. Barcelona: Octaedro.
- Perrenoud, P. (2004). Diez nuevas competencias para enseñar. Barcelona: Graó.
- Perrenoud, P. (2007). Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar. Barcelona: Graó.
- RCA Aranda Pigem Vilalta Arquitectes; et al. (2006). Arquitectura escolar: Guarderías, parvularios, centros de enseñanza infantil, primaria y secundaria. Madrid: Munilla-Lería.
- Schön, D. (1992). La formación de profesionales reflexivos: Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones. Barcelona: Paidós.

CD-ROM:

- Teixidó, M.P. (2010). Arquitectura escolar: paisatge "l'escola com un joc d'espais: aconteixements" Barcelona: UPC.

Enllaços web:

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament>

- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya

<http://www.xtec.es/>

- Revista Infància

<http://www.revistainfancia.org/catal/llibres/novetats.htm>

- El safareig

<http://www.xtec.es/~ccols/>

- Pàgina de Mari Carmen Díez

<http://www.carmendiez.com/>

- Université de Genève. Pàgina de Philippe Perrenoud

<http://www.unige.ch/fapse/SSE/teachers/perrenoud/php.html>

- Comune di Bologna. Scuole d'infanzia

<http://www.comune.bologna.it/istruzione/scuoleinfanzia/index.php>